

gemeente
putten

Sporten en bewegen levert Putten veel op

Sport- en beweegbeleid
Gemeente Putten 2023-2026

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	5
2. Inleiding	6
2.1. Aanleiding	6
2.2. Nieuwe sport- en beweegbeleid	7
2.3. Leeswijzer	8
3. Het sportlandschap	9
3.1. Landelijke ontwikkelingen	9
3.2. Lokale situatie	10
4. Missie, thema's en uitgangspunten	13
4.1. Missie Sport gemeente Putten	13
4.2. Thema's sport en bewegen	13
4.3. Uitgangspunten van het sportbeleid	13
4.4. Verbindingen sociaal domein	13
5. Thema 1: Sporten en bewegen is toegankelijk voor iedereen	14
5.1. Inleiding	14
5.2. Ambities	14
5.3. Zo gaan we om met dit thema	14
5.4. Verbindingen	16
6. Thema 2: Een sterk aanbod voor sportieve en gezonde inwoners	18
6.1. Inleiding	18
6.2. Ambitie	18
6.3. Zo gaan we om met dit thema	18
6.4. Verbindingen	20
7. Thema 3: Vitale en sterke sportverenigingen	22
7.1. Inleiding	22
7.2. Ambitie	22
7.3. Zo gaan we om met dit thema	22
7.4. Verbindingen	24
8. Thema 4: (Sport)faciliteiten geven aanzet tot sport en bewegen	25
8.1. Inleiding	25
8.2. Ambities	25

8.3. Zo gaan we om met dit thema.....	25
8.4. Verbindingen	27
9. Prestatie- en Effectindicatoren	28
10. Organisatie en financiën	29
10.1. Uitvoeringsagenda	29
10.2. Rol- en taakverdeling gemeente en Putten voor Elkaar	29
10.3. Regionale samenwerking.....	30
10.4. Financiën.....	31
Bijlage 1 Life-events	33

1. Voorwoord

Duizenden mensen in Putten sporten. Dat doen ze met plezier. Sporten is goed voor de fysieke en mentale gezondheid. Voor jong en oud. En sporten bindt. Samen sporten, samen naar sporten kijken, samen winnen, samen verliezen. Je hoort er ergens bij, Sport is een factor van betekenis in de Puttense gemeenschap.

En dat willen wij als college zo houden. Maar dat gaat niet vanzelf.

Denk aan de accommodaties. Is er voldoende ruimte. En is het financieel allemaal te behappen? Denk aan de stijgende energielasten. Denk aan de vrijwilligers. Putten is een echt vrijwilligersdorp maar met elkaar hebben wij het ook druk. Gezin, werk en de zorg voor naasten nemen ook flink wat tijd in beslag. En daarnaast is er een toenemende groep van inwoners die het tempo van onze samenleving niet bij kan houden. Dat leidt frustratie en eenzaamheid. Deze groep sport niet of nauwelijks.

Kortom er is werk aan de winkel. En gelukkig staan wij er als gemeente niet alleen voor. Sterker nog, het meeste werk wordt verzet door de sportverenigingen, buurtsportcoaches, de organisatoren van sportevenementen en niet te vergeten een altijd nog – gelukkig – grote groep vrijwilligers. Die vrijwilligers vormen het cement van de samenleving. Zij zorgen dat er gesport kan worden en daarmee zorgen ze voor samenhang en verbinding in Putten. Dank daarvoor!

Sporten is belangrijk maar dat gaat niet vanzelf.

Met deze Sportnota 'Sport en bewegen levert Putten veel op' proberen wij een antwoord te geven op de vragen en dilemma's waar wij de komende jaren met elkaar voor komen te staan. Dat doen wij actiegericht. Immers met louter een nota kom je er niet.

Belangrijk thema hierbij is dat iedereen die wil sporten ook daadwerkelijk kan sporten. Vitale en financieel gezonde verenigingen zijn hierbij super belangrijk. Dit aspect komt nadrukkelijk aan de orde in deze sportnota. Ook zetten wij in op preventie. Sporten is gezond. Zeker ook voor onze jongeren. Overgewicht is ook in Putten een probleem. En bij dit alles moeten wij de sportfaciliteiten up to date houden of beter op de orde maken.

Werk aan de winkel dus. Laten wij samen aan slag gaan.

Jim van den Hoorn, wethouder sport

2. Inleiding

2.1. Aanleiding

De gemeente Putten gunt elke inwoner een gezond en vitaal leven. Sport en bewegen helpt om zowel fysiek als mentaal gezond te zijn en te blijven. Het heeft daarnaast een positieve invloed op sociale cohesie, gezondheid, opvoeding, normen en waarden en lokale trots. Sport en bewegen is belangrijk in de lokale samenleving. Er is lokaal veel te winnen met sport.

- *Sport en sociale cohesie*

Deelnemen aan sport en bewegen betekent vaak ook deelnemen aan de maatschappij. Het bepaalt mede wie we zijn, wat we doen, waar en wanneer. Sportdeelname levert ook een bijdrage aan meer begrip en respect voor elkaar. De sport biedt ook volop mogelijkheden voor vrijwilligerswerk, waaruit men vaak veel voldoening en eigenwaarde haalt.

- *Sport en gezondheid*

De COVID-19 pandemie heeft nog maar eens duidelijk gemaakt hoe belangrijk gezondheid, vitaliteit en weerbaarheid zijn. Sport en bewegen hebben een positief effect op de gezonde levensstijl, een goede nachtrust en minder hoge medische consumptie. Personen die regelmatig bewegen hebben bovendien 30% minder kans om vroegtijdig te overlijden. Sport en bewegen houdt je fysiek en mentaal fit.

- *Sport en opvoeding*

Sport draagt bij aan de opvoeding van kinderen en jongeren. Het leert je wie je bent, wat er van je wordt verwacht en hoe je je moet gedragen. Sport levert daarmee een bijdrage aan het tegengaan van antisociaal gedrag, draagt bij aan de persoonlijke ontwikkeling en schoolprestaties.

- *Sport en normen en waarden*

Sport schetst kaders en spelregels die ook van toepassing zijn op het dagelijks leven. Het zijn universele waarden die voor ons allemaal gelden, zoals vriendschap, respect, (afspraken nakomen, regels naleven, omgaan met andermans eigendommen etc.) en presteren.

- *Sport en lokale trots*

Sportprestaties zorgen voor trots en versterkende lokale gemeenschapszin en onderlinge verbondenheid. Het inspireert ook de jeugd: 'Wat jij kan, kan ik ook!'. Topsport prestaties kunnen enerzijds prikkelen om zelf ook te gaan sporten of bewegen. Anderzijds kunnen sportprestaties aansporen om voor het hoogste haalbare te gaan in de sport, prive en/of werklevens.

Vanuit de positieve invloed van sport en bewegen vindt de gemeente Putten het belangrijk om een nieuw sport- en beweegbeleid te ontwikkelen, dat richting geeft voor de komende periode 2023-2026.

2.2. Nieuwe sport- en beweegbeleid

Totstandkoming

De basis voor het nieuwe sport- en beweegbeleid is de 'Startnotitie sportbeleid 2022 e.v.' vastgesteld door de raad¹. De startnotitie is opgesteld in co-creatie met de Puttense Sportfederatie (PSF).

De uitgangspunten, thema's en ambities vanuit de startnotitie vormen het kader voor het dit sport- en beweegbeleid. Vanuit het kader is samen met de lokale stakeholders (binnen en buiten de sport) een vertaalslag gemaakt naar het sport- en beweegbeleid. Dit interactieve proces bestond uit een werksessie met verschillende stakeholders, interne sessies met beleidsmedewerkers en een vragenlijst voor alle betrokkenen.

Inhoud

In dit beleidsplan zijn de thema's, ambities en speerpunten voor de komende vier jaar vastgelegd. Het beleidsplan is richtinggevend voor de uitvoering van het beleid.

Met het sport- en beweegbeleid wordt er ingezet op 'sport als doel' en 'sport als middel' om sociaal maatschappelijke doelen te realiseren. Door de inzet van sport als middel wordt onder andere een bijdrage geleverd aan het motto Putten is voor iedereen uit het Puttens coalitieakkoord 2022-2026 'En nu door! Voor een sociaal, groen en leefbaar Putten'. Een inclusieve samenleving waarin alle mensen kunnen meedoen is één van de thema's van het sport- en beweegbeleid. Met deze sport- en beweegnota wordt ook een verbinding gemaakt met relevante ontwikkelingen en beleidsplannen binnen het sociale en fysieke domein, zoals het (in ontwikkeling zijnde) Meerjarenplan Samenleving 2023-2027 en de omgevingsvisie.

Uitvoering

De uitvoering van het plan wordt vastgelegd in de uitvoeringsagenda. Deze uitvoeringsagenda wordt elke twee jaar herzien zodat er ruimte is om in te kunnen spelen op actuele lokale, regionale en/of landelijke ontwikkelingen.

Samen met een nog in te stellen lokale sport- en beweegcoalitie² wordt uitvoer gegeven aan de nota en een tweejaarlijkse uitvoeringsagenda opgesteld. De thema's, ambities en speerpunten van deze visie vormen de basis van de uitvoeringsagenda. Per thema wordt een beschrijving gegeven van de activiteiten (wat gaan we doen), de organisaties (wie is/zijn verantwoordelijk voor of betrokken bij de uitvoering) en het budget. Door de uitvoeringsagenda elke twee jaar te herzien is er ook de mogelijkheid om in te kunnen spelen op actuele lokale, regionale en/of landelijke ontwikkelingen.

---

¹ Door de gemeenteraad vastgesteld op 10-03-22.

² Te denken valt aan organisaties zoals de Puttense Sport Federatie, Putten voor Elkaar, onderwijs, commerciële sportaanbieders, zorgorganisaties/-professionals en de gemeente. De sport- en beweegcoalitie wordt nog nader vormgegeven. Waar mogelijk wordt een verbinding gemaakt met de regiegroep van het Sport- en beweegakkoord Putten.

2.3. Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de verschillende relevante landelijke en gemeentelijke ontwikkelingen beschreven voor het sporten en bewegen. In hoofdstuk 3 wordt de sportmissie van de gemeente beschreven en de vier gekozen thema's en de uitgangspunten geïntroduceerd. In de hoofdstukken 4 tot en met 7 worden deze thema's nader uitgewerkt. In hoofdstuk 8 volgt een korte toelichting over monitoring en evaluatie. Het laatste hoofdstuk 9 bevat de beschikbare organisatorische en financiële randvoorwaarden voor de uitvoering van het sport- en beweegbeleid.

3. Het sportlandschap

3.1. Landelijke ontwikkelingen

Landelijk beleid

Onder het motto 'Samen gezond, fit en veerkrachtig' zet het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) zich in voor de gezondheid en kwaliteit van leven van alle Nederlanders. Voor sport en bewegen is de ambitie van de rijksoverheid dat sport en bewegen in 2040 voor iedereen vanzelfsprekend is³. Ze zetten daarbij in op 4 beleidsambities:

1. Vitale sportsector behouden en ontwikkelen

Toegankelijkheid, veiligheid en kwaliteit van sport- en beweegsector vergroten, zodat ze voor zoveel mogelijk mensen een waardevolle rol in hun leven kunnen spelen.

2. Bevorderen kansengelijkheid in deelname sport en bewegen

Kansengelijkheid om mee te doen aan sport- en beweegactiviteiten vergroten.

3. Bevorderen bewegen in het dagelijkse leven

In 2040 voldoet 75% van de Nederlanders aan de beweegrichtlijnen.

4. Maatschappelijke waarde van topsport zichtbaar maken en vergroten

Creëren van een maatschappelijk verantwoorde topsport, waarbij prestaties inspireren en het podium wordt benut om andere doeleinden/stakeholders te versterken.

Vanuit deze beleidsdoelen wordt ingezet op onder andere de volgende regelingen, waarvan ook de gemeente Putten gebruik maakt:

- Het **Sportakkoord** brengt verschillende partners samen, om zo op lokaal niveau te zorgen voor een passend sport- en beweegaanbod voor iedereen.
- De **Brede Regeling Combinatiefuncties** ofwel 'de buurtsportcoach regeling' geeft gemeenten de kans om buurtsportcoaches in te zetten⁴. De buurtsportcoaches stimuleren sport en bewegen en verbinden hierbij verschillende sectoren.

Zowel het Sportakkoord als de Brede Regeling Combinatiefunctionaris worden in 2023 geherstructureerd, en wordt onderdeel van **één specifieke uitkering (SPUK)**. VWS gaat een aantal uitkeringen bedoeld voor het stimuleren van gezondheid, sport en bewegen, cultuurparticipatie, en het versterken van de sociale basis zowel financieel als inhoudelijk bundelen. Het gaat onder andere om het sport- en preventie akkoord. Daarnaast is de rijksoverheid bezig met ontwikkeling van programma's rondom:

³ Het nieuwe rijksbeleid wordt in drie golfen uitgerold: 1. Sport en Bewegen begint vandaag (2022) 2. Integrale aanpak sporten en bewegen (2023-2025) 3. Duurzaam Sport en Bewegen (t/m 2040).

⁴ Sinds 2008 kunnen gemeenten gebruikmaken de Brede Regeling Combinatiefuncties. Vanuit deze regeling kunnen gemeenten functionarissen voor sport en bewegen en/of cultuur aanstellen, met 40% financiering van het rijk en 60% lokale financiering.

- **Professionalisering van de sport**
Om de toeleiding naar het sportaanbod te vergemakkelijken en het aanbod passender te maken voor verschillende groepen is professionalisering van de sport van belang⁵.
- **Financiële toegankelijkheid**
Door de (stille) armoede worden steeds meer inwoners geconfronteerd met een financiële drempel om te gaan of blijven sporten. De verwachting is dat dit door de energiecrisis en de oplopende inflatie verder zal toenemen. Extra aandacht hiervoor is nodig om het sport- en bewegen financieel voor iedereen toegankelijk te houden.
- **Veilige & integere sport**
Een veilige en integere sportomgeving is een randvoorwaarde voor een vitale sportsector, waarin iedereen veilig en met plezier kan sporten en sportuitval door negatieve ervaringen wordt voorkomen.
- **Bewegen**
Om het bewegen in het dagelijks leven stimuleren zijn afspraken met andere departementen/ beleidsafdelingen en organisaties noodzakelijk.

Overige landelijke ontwikkelingen:

- **Beweegalliantie** - dit is een samenwerkingsverband (gestart juli 2022) met onder andere de zorg, het maatschappelijk domein, onderwijs, bedrijfsleven en sport. Hiermee wil VWS meer maatschappelijke aandacht en actie voor bewegen genereren, zodat bewegen een vanzelfsprekend onderdeel wordt van het leven van iedere Nederlander.
- De corona crisis heeft ervoor gezorgd dat in juli 2021 een kamerbrede motie is aangenomen, met als doel om toe te werken naar een **nationale sportwet**. Met de sportwet kan een verdiepingsslag worden gemaakt om de mogelijke reikwijdte en de effecten van sport met betrekking tot de kwaliteit, veiligheid, toegankelijkheid van sport en de wettelijke positie van de diverse overheden hierin te versterken.

Bij het opstellen van de uitvoeringsagenda worden de landelijke ontwikkelingen en programma's meegenomen.

3.2. Lokale situatie

Gemeente Putten

De gemeente Putten is een groen, gastvrij en ondernemend dorp op de Veluwe. Voor de inwoners en duizenden recreanten is Putten een aantrekkelijke gemeente met voor ieder wat wils. Putten kent een rijk verenigingsleven, zowel op kerkelijk, sportief, sociaal en cultureel gebied. De inzet van de vele vrijwilligers is hierbij bijzonder belangrijk.

---

⁵ Hiervoor zijn de middelen van het lokaal sportakkoord in 2022 opgehoogd, zodat gemeenten professionals kunnen inzetten, die de sport- en beweegsector versterken. Zoals een clubkadercoach (trainers-coach die zowel sportinhoudelijk als pedagogisch en didactisch bekwaam zijn), verenigingsmanager en/of sportparkmanager.

De gemeente bestaat uit de kern Putten en meerdere kleine buurtschappen. In totaal telt de gemeente Putten (op 01-01-2021) 24.598 inwoners⁶. Het aantal inwoners is de laatste jaren licht gestegen. Het aantal 65-plussers neemt toe tegenover een afname van het aantal inwoners in de leeftijd 0-18 jaar en 31-50 jaar. Het aantal 65-plussers neemt de komende jaren toe. Mits de bouw van de nieuwbouwwijk Halvinkhuizen geen vertraging oploopt is de verwachting dat het aantal inwoners t/m 18 jaar stabiel blijft⁷.

Sport- en beweegdeelname

De missie van de rijksoverheid is dat in 2040 75% van de Nederlanders voldoet aan de beweegrichtlijnen. De beweegrichtlijnen geven aan hoeveel beweging nodig is voor een goede gezondheid, van jong tot oud. Voor kinderen en jongeren is de beweegrichtlijn: minimaal 1 uur per dag matig intensief bewegen en minsten drie keer per week spier- en botversterkende activiteiten. Voor volwassenen en senioren is de beweegrichtlijn: minimaal 2,5 uur per week matig intensief bewegen en 2x per week spier- en botversterkende activiteiten. Voor ouderen zijn bovendien balansoefeningen van belang. Voor alle leeftijden geldt meer bewegen is beter.

In Putten voldoet tussen de 15,1 en 17,9% van de middelbare scholieren hieraan, ten opzichte van 16% provinciaal⁸. Datzelfde geldt in Putten voor de 16-17 jarigen. Provinciaal zie je daarvoor een daling naar 15%. Tussen de 33-50% van de jongvolwassenen in Putten (18-25 jaar) voldoen hieraan⁹. Het aantal volwassenen in Putten dat voldoet aan de beweegrichtlijnen is 52%, wat gelijk is aan de rest van de provincie¹⁰.

Het sportlidmaatschap van de inwoners van de gemeente Putten is over het algemeen vergelijkbaar met de provincie Gelderland en Nederland¹¹. Enkele opvallende zaken:

- 25,9% van de sporters in Putten is lid van een sportvereniging en is daarmee iets hoger dan het landelijke gemiddelde van 24,6%.
- Mannen zijn vaker lid van een sportvereniging, dan vrouwen (resp. 34% en 17,8%). Dat komt overeen met het Gelderse en landelijke gemiddelde.
- In de leeftijdsfase van 20 tot en met 45 jaar is men in Putten vaker lid van een sportvereniging, dan in Nederland. Dat wordt verklaard door met name lidmaatschappen voor de voetbal en sportvisserij¹².
- Ook meiden in de leeftijd van 10-14 jaar zijn vaker lid van een sportvereniging, dan landelijk gezien. Zo zijn zij vaker lid van de gymnastiek- en korfbalvereniging en minder vaak van voetbal, paardensport, tennis en volleybal.
- De top 10 van lidmaatschappen van sportbonden in Putten (alle leeftijden) zijn respectievelijk voetbal, tennis, sportvisserij, gymnastiek, golf, korfbal, paardensport, toerfiet-

⁶ www.allecijfers.nl/gemeente/putten/

⁷ Noot: Mits de bouw van de nieuwbouwwijk geen vertraging oploopt. Leerlingenprognoses en Ruimtebehoefte. Basis- en Voortgezet onderwijs Putten 21 - 38. Planning Verband Groningen BV

⁸ GGD Noord- en Oost-Gelderland. Resultaten Gezondheidsmonitor Jeugd 2019. Gezondheid en leefstijl van jongeren in de regio Noord- en Oost-Gelderland.

⁹ GGD Noord- en Oost-Gelderland. Resultaten Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2019.

¹⁰ <https://www.kvnog.nl/onderwerpen-putten/leefstijl-putten/lichamelijke-activiteit#volwassenen>

¹¹ NOC*NSF. Lidmaatschappen in Putten (zgn. KISS rapportage). Juli 2022

¹² Vissers hebben een VISpas nodig om te kunnen vissen in de meeste Nederlandse binnenwateren (wettelijke verplichting). Deze pas wordt verstrekt door Sportvisserij Nederland, waardoor je automatisch lid wordt van deze sportbond.

- sen, wandelen en zwemmen. Korfbal en toerfietsen staan niet in de landelijke top 10. Korfbal heeft procentueel gezien meer leden in Putten, dan het landelijke gemiddelde.
- Ondanks dat korfbal in Putten relatief gezien veel leden heeft neemt het ledenaantal sinds 2019 af, net als voor gymnastiek en de paardensport. Sinds 2019 nemen tennis, sportvisserij, golf en toerfietsen in Putten toe.
  - De gymnastiek, paardensport en korfbal hebben tijdens de corona pandemie de meeste leden verloren. De sportvisserij, tennis en golf hebben juist de meeste leden toename.

Puttense sport-en beweeglandschap

De gemeente Putten heeft onder meer een (subtropisch) binnen- en buitenzwembad, een gymzaal en een gymlokaal, twee multifunctionele sporthallen, een indoor schietbaan, een korfbalcomplex, twee tennisparken waarvan één met een tennishal en twee padelbanen, twee voetbalcomplexen, twee indoor en twee outdoor rijbakken voor de hippische sport, een minigolf locatie, een biljartlocatie, een golfbaan (9 holes), een fietscrossbaan, watersportvoorzieningen, veel openbare speellocaties en meerdere beweegroutes.

De gemeente Putten is bij uitstek geschikt om op de fiets of te voet te verkennen. Putten heeft vele soorten natuurgebieden en landgoederen en is een prachtige omgeving om sportief te recreëren in de openbare ruimte. Van heide tot bos en recreatiestranden, de omgeving nodigt uit tot bewegen. De afstand tot groen of water is voor 95% van de volwassenen zelfs minder dan 500 meter.

De gemeente telt meerdere basisscholen en 1 school voor voortgezet onderwijs. Op zowel de basisscholen als het voortgezet onderwijs wordt het bewegingsonderwijs verzorgd door een vakleerkracht of een bevoegde groepsleerkracht.

22 sportverenigingen, met in totaal ongeveer 5.000 sporters, zijn aangesloten bij de Puttense Sport Federatie. Zij vertegenwoordigen de belangen en wensen van de sportverenigingen in Putten. De vereniging heeft als doel om als gesprekspartner samen met de gemeente te zorgen voor een transparant en professioneel gemeentelijk sportbeleid en een evenwichtige en betrouwbare uitvoering daarvan.

Er zijn ook verschillende particuliere sportaanbieders voor sport en bewegen, waaronder sport-scholen, ZZP'ers en stichtingen die met een divers aanbod een verrijking zijn voor het sportaanbod in Putten.

4. Missie, thema's en uitgangspunten

4.1. Missie Sport gemeente Putten

Iedere inwoner van Putten wordt in staat gesteld om naar eigen behoeften te kunnen sporten en bewegen. Al dan niet door lid te zijn van een vitale sportaanbieder die de beschikking heeft over een goede sportaccommodatie of door gebruik te kunnen maken van de sportieve openbare ruimte.

4.2. Thema's sport en bewegen

Het realiseren van deze missie is een gedeelde verantwoordelijkheid van gemeente, sport- en beweegaanbieders en het maatschappelijk middenveld. In het sportbeleid wordt er aan deze missie gewerkt aan de hand van de vier thema's, die onderling nauw met elkaar zijn verbonden:

- Thema 1: Sporten en bewegen is toegankelijk voor iedereen
- Thema 2: Een sterk aanbod voor sportieve en gezonde inwoners
- Thema 3: Vitale en sterke verenigingen
- Thema 4: Sportfaciliteiten geven aanzet tot sport en bewegen

4.3. Uitgangspunten van het sportbeleid

1. Inwoners van Putten moeten de mogelijkheid hebben om aan de uitgangspunten van de beweegerichtlijnen te kunnen voldoen.
2. De gemeente zet zowel in op "sport als doel" als "sport als middel".
3. De gemeente faciliteert geen topsport. Topsport is geen verantwoordelijkheid van de gemeente¹³.
4. Waar mogelijk worden koppelingen gemaakt met andere initiatieven op het gebied van sport en bewegen, zoals het lokale sport- en beweeg akkoord.
5. Waar mogelijk worden verbindingen gemaakt met andere gemeentelijke beleidsplannen en -ontwikkelingen, zoals het Meerjarenplan Samenleving.

4.4. Verbindingen sociaal domein

Sport en bewegen kan binnen het sociaal domein een waardevolle bijdrage leveren aan de actuele maatschappelijke opgaven van de gemeente Putten. Zo wordt via het programma *Bewegen naar werk* met sport en bewegen op een laagdrempelige wijze een bijdrage geleverd aan het vergroten van de participatie en integratie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Per thema worden de verbindingen met de andere beleidsterreinen verder toegelicht. De concrete vertaling van deze verbindingen naar de uitvoeringsagenda worden samen met een lokale sport- en beweegcoalitie verder uitgewerkt.

---

¹³ De gemeente erkent dat topsport vaak een positieve uitstraling heeft en de gemeente positieve bekendheid kan geven. Maar de andere zijde is dat topsporters en topsportfaciliteiten vaak specifieke eisen hebben, wat behoorlijke financiële consequenties met zich meebrengt. Deze consequenties zijn vaak onvoldoende te overzien voor een kleinere gemeente als Putten.

5. Thema 1: Sporten en bewegen is toegankelijk voor iedereen

5.1. Inleiding

De meeste inwoners zijn in staat om uit eigen beweging te sporten of te bewegen. Meedoen aan sport en bewegen is niet voor iedereen vanzelfsprekend, waardoor een deel van de inwoners niet of maar weinig sport. Het streven van de gemeente Putten is om zoveel mogelijk drempels weg te nemen, zodat iedereen met plezier kan meedoen, zich welkom en geaccepteerd voelt en eigen sport- en beweegkeuzes kan maken. Ongeacht financiële situatie, mentale gesteldheid, chronische aandoeningen, fysieke, zintuiglijke, verstandelijke beperkingen en/of andere belemmeringen.

Als de lokale stakeholders mogen dromen over de toekomst van het sport en bewegen voor dit thema, dan zou Putten er over 10 jaar als volgt uit komen te zien¹⁴:

De droom voor Putten over 10 jaar

De gemeente Putten neemt de komende jaren zoveel mogelijk drempels weg om in beweging te komen. Over tien jaar is het voor alle inwoners van Putten gewoon en gemakkelijk om te sporten en bewegen. Lokale sportaanbieders organiseren laagdrempelige sportactiviteiten voor inwoners met een fysieke of mentale beperking of een chronische aandoening. Ook andere kwetsbare doelgroepen, zoals bijvoorbeeld statushouders, LHBTIQ+ en mensen die zich eenzaam voelen, zijn dan onderdeel van de inclusieve Puttense sport- en beweegomgeving. Voor inwoners met een laag inkomen zijn financiën geen belemmering (meer) om te gaan sporten en bewegen.

5.2. Ambities

1. Inwoners in Putten sporten en bewegen een leven lang met plezier in een inclusieve sport- en beweegomgeving.
2. In Putten nemen inwoners actief deel aan het sociaal maatschappelijk leven van (sport)verenigingen en/of andere sportaanbieders.

5.3. Zo gaan we om met dit thema

Bij het opstellen van de uitvoeringsagenda wordt voor dit thema samen met de lokale sport- en beweegcoalitie geïnventariseerd welke extra ondersteuning voor welke specifieke doelgroepen wenselijk is. De ondersteuning van inwoners met een beperking en/of chronische aandoening en inwoners met een laag inkomen maken in ieder geval onderdeel uit van dit thema. Daarnaast wordt onder de noemer van 'kwetsbare doelgroepen' elke twee jaar opnieuw een afwe-

---

¹⁴ De dromen van alle vier de thema's zijn opgesteld naar aanleiding van een interactieve sessie met lokale stakeholders, ter voorbereiding op deze nieuwe sport- en beweegnota.

ging gemaakt in relatie tot de lokale maatschappelijke opgaven. Er is altijd ruimte om in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld rondom statushouders.

Momenteel worden in de gemeente Putten al verschillende activiteiten georganiseerd om specifieke doelgroepen in beweging te brengen en/of te houden. Bij het opstellen van de uitvoeringsagenda wordt hier rekening mee gehouden. Waar nodig wordt de inzet hiervoor uitgebreid en/of doorontwikkeld. Dit gebeurt altijd in samenspraak met de betrokken lokale (sport)organisaties/professionals.

Bij de beleidsvoornemens (zie 'Zo gaan we om met dit thema') worden zowel bestaande als nieuwe activiteiten benoemd. De opsommingen zijn niet volledig en/of vaststaand, maar wel richtinggevend voor de uitvoeringsagenda.

SPORT EN BEWEGEN IS VOOR IEDEREEN TOEGANKELIJK		
DOELGROEPEN		
Mensen met een beperking of met een chronische aandoening	Inwoners met een (te) laag inkomen	Kwetsbare doelgroepen
ZO GAAN WE OM MET DIT THEMA		
Mensen met een beperking en / of met een chronische aandoening¹⁵		
<ul style="list-style-type: none"> - Bestaand beleid / deels nieuw beleid: Continueren en intensiveren samenwerking met Uniek Sporten¹⁶. - Bestaand / deels nieuw: Sportaanbieders stimuleren, ondersteunen en faciliteren om sportaanbod voor mensen met een beperking en/of chronische aandoening aan te bieden. 		
Inwoners met een (te) laag inkomen		
<ul style="list-style-type: none"> - Bestaand: Promoten van Sam&¹⁷ voor jeugd en jongeren. Sam& Putten helpt door belangrijke dingen voor kinderen en jongeren te betalen voor gezinnen waar thuis weinig geld is. - Bestaand: Promoten van de bestaande minimaregelingen voor volwassenen. - Nieuw: Monitoren of extra inzet vanwege hoge inflatie en energiearmoede noodzakelijk is. 		

¹⁵ Hiervoor kan ook gedacht worden aan niet zichtbare en/of sociale beperkingen zoals trauma's, autisme spectrum stoornis etc.

¹⁶ Uniek Sporten is een regionaal samenwerkingsverband om het sport en bewegen voor mensen met een beperking te ondersteunen en stimuleren. De gemeente Putten vormt samen met de gemeenten van de Noord Veluwe een samenwerkingsverband. De werkzaamheden voor Putten worden afgestemd met Actief Putten.

¹⁷ Sam& is een samenwerkingsverband van Leergeld Nederland, Jeugdfonds Sport & Cultuur, Nationaal Fonds Kinderhulp en Stichting Jarige Job. Ouders met weinig geld kunnen er terecht zodat ook hun kind(eren) mee kunnen doen met activiteiten zoals sport of het vieren van een verjaardag.

Kwetsbare doelgroepen
<ul style="list-style-type: none"> - Bestaand: Continueren programma's zoals Fit4Joy (een programma voor kinderen van 8-12 jaar voor een gezond gewicht)¹⁸. - Bestaand / deels nieuw: Continueren inzet van Putten voor Elkaar en sportaanbieders voor programma's zoals bijvoorbeeld Bewegen naar werk. - Bestaand / deels nieuw: Ondersteunen van inwoners die niet zelfstandig kunnen reizen van en naar sport¹⁹. - Nieuw: Onderzoeken of het programma Kinderen naar Gezond Gewicht van JOGG in Putten geïmplementeerd kan worden. - Nieuw: Bij het opstellen van de uitvoeringsagenda is er ook nadrukkelijk aandacht voor het creëren van een Inclusiever en veiliger sportklimaat. Zo gaan we o.a. onderzoeken op welke wijze we kunnen aansluiten bij de "All Together Challenge". Een landelijk jaarlijks terugkerend event waarbij er extra aandacht wordt besteed aan LHBTI in de sport.
Overall activiteiten thema 1
<ul style="list-style-type: none"> - Bestaand / deels nieuw: Stimuleren, ondersteunen en faciliteren van partners om activiteiten en evenementen gericht op specifieke doelgroepen te organiseren (bijvoorbeeld de Diabetes Challenge) en/of extra aandacht te geven bij de organisatie van de reguliere activiteiten en evenementen. - Bestaand / deels nieuw: Door ontwikkelen van de pijler Participatie van de Open Club regeling. - Bestaand / deels nieuw: (Door)ontwikkelen ketenaanpak om één of meerdere specifieke doelgroepen in beweging te brengen. - Nieuw: Door ontwikkelen van het Beweegloket.

5.4. Verbindingen

Deze nota dient als leidraad voor de komende jaren en is richtingbepalend voor de uitvoering van het beleid. Hierin zijn ook vele (mogelijke) dwarsverbanden te maken met de andere drie thema's en andere beleidsterreinen.

Verbinding andere thema's

De vier thema's zijn onderling nauw met elkaar verbonden. Enkele voorbeelden met betrekking tot het thema 1 'Sport en bewegen is toegankelijk voor iedereen':

- Ook oudere inwoners (thema 2) hebben soms extra ondersteuning nodig om te kunnen sporten en/of bewegen. Waar nodig wordt hiervoor aangesloten bij de initiatieven vanuit thema 1, zoals bijvoorbeeld de afspraken die worden gemaakt in het kader van de ketenaanpak en/of het beweegloket.

¹⁸ Een voorbeeld ketenaanpak is Fit4Joy. Kern van een ketenaanpak is dat verschillende zorgprofessionals (huisarts, praktijkondersteuner, fysio, diëtist) en bijv. een beweegloket samenwerkingsafspraken maken voor een optimale doorverwijzing structuur te bevordering van een gezonde en actieve leefstijl.

¹⁹ De gemeente faciliteert dit via een voorliggende vervoersvoorziening en via de WMO.

- Niet elke sportaanbieder is (al) toegerust of heeft de faciliteiten om, vanuit hun eigen passie een bijdrage te leveren binnen dit thema. Het hebben van krachtige sportverenigingen die toekomstbestendig zijn (zie ook thema 3) en hieraan bij te kunnen dragen is cruciaal.

Verbinding met andere beleidsontwikkelingen en samenwerkingsverbanden

Samen met andere beleidsterreinen wordt actief ingezet op het verbeteren van de voorwaarden om te kunnen sporten en/of bewegen. Te denken valt aan bijvoorbeeld:

- Samen met diverse partijen gaan ook de sportverenigingen bijdragen aan een herziene versie van de inclusieagenda. Via de inclusie agenda uitvoering geven aan het wegnemen van drempels om te kunnen sporten voor mensen met een beperking. In de inclusie agenda staat wat de gemeente Putten doet om Putten voor iedereen inclusief te maken. Daarin wordt ook de toegankelijkheid van sportverenigingen benoemd (zie ook thema 4).
- Afstemming met lokale stakeholders, zoals Putten voor Elkaar en Humanitas om te bepalen welke ondersteuning nodig is om kwetsbare mensen te laten sporten en bewegen.
- Ook vanuit de regionale nota Volksgezondheid en het Sport- en beweegakkoord Putten wordt ingezet op het thema Inclusief Sporten, onder andere door waar passend aanbod voor (kwetsbare) doelgroepen ontbreekt dit aan te vullen.

Verbinding met rijksbeleid

Het thema: 'Sporten en bewegen is toegankelijk voor iedereen', sluit nauw aan bij het rijksbeleid, zowel met betrekking tot het Sportakkoord (Inclusief sporten is één van de 6 landelijke thema's) als het nieuw te ontwikkelen beleid (beleidsambitie 2 Bevorderen kansengelijkheid).

6. Thema 2: Een sterk aanbod voor sportieve en gezonde inwoners

6.1. Inleiding

Sport en bewegen draagt bij aan het welbevinden van de inwoners van Putten. Het is de uitdaging om het sport- en beweegaanbod voor alle leeftijdsgroepen aantrekkelijk te houden en de sportdeelname te intensiveren. Om de inwoners van Putten te verleiden om hun leven lang te sporten en te bewegen is het belangrijkste dat het sportaanbod aansluit bij de behoeften die mensen in de verschillende fasen van hun leven hebben.

Bekend is dat de overgang van de ene levensfase naar de andere (zogenaamde life-events) vaak ook invloed heeft op het sport- en beweeggedrag van inwoners. De overgang van het basis- naar het voortgezet onderwijs, het ouderschap en pensionering zijn voorbeelden van life-events die grote veranderingen met zich meebrengen. In dit nieuwe sport- en beweegbeleid wordt hiermee rekening gehouden.

Als de lokale stakeholders mogen dromen over de toekomst van het sport en bewegen voor dit thema, dan zou Putten er over 10 jaar als volgt uit komen te zien:

De droom voor Putten over 10 jaar

Over tien jaar wordt de waarde van sport en bewegen binnen de gemeente Putten door iedereen erkend. Sporten en bewegen is voor iedereen toegankelijk en het aanbod sluit aan bij de behoefte per levensfase. Er bestaat binnen de gemeente Putten een sportpas waarmee iedereen onbeperkt kan deelnemen aan het sport- en beweegaanbod. De bestaande sportfaciliteiten worden breder ingezet, waardoor op vrijwel ieder moment van de dag en in de week kan worden gesport of bewogen. Er bestaat een samenwerking tussen alle lokale betrokken partijen binnen en buiten de sport, ondersteunt door een professional (bijvoorbeeld een buurtsportcoach).

6.2. Ambitie

In de gemeente Putten is er voor iedere inwoner - op het eigen sport- en beweegniveau en in elke levensfase - de mogelijkheid om voldoende te sporten en bewegen.

6.3. Zo gaan we om met dit thema

Binnen de gemeente Putten worden al verschillende activiteiten georganiseerd voor specifieke leeftijdsgroepen. Zo worden voor de basisschoolkinderen activiteiten georganiseerd zoals de Nationale Sportweek door Putten voor Elkaar, schoolzwemmen en het beweegdiploma via het Nijntje Pleintje. Bij het opstellen van de uitvoeringsagenda wordt hier rekening mee gehouden. Waar nodig wordt de inzet voor één of meerdere specifieke levensfasen (verder) uitgebreid en/of doorontwikkeld. Dit gebeurt altijd in samenspraak met de betrokken lokale organisaties/professionals.

In het schema zijn twee specifieke speerpunten benoemd waar de gemeente zich specifiek op richt de komende periode. De opsommingen zijn niet volledig en vaststaand, maar zijn wel richtinggevend voor de uitvoeringsagenda.

EEN STERK AANBOD VOOR SPORTIEVE EN GEZONDE INWONERS	
SPEERPUNTEN	
Aanbod per levensfase	Beweegloket
ZO GAAN WE OM MET DIT THEMA	
Kinderen tot en met 12 jaar	
<ul style="list-style-type: none"> - Bestaand: Stimuleren, ondersteunen en faciliteren van professionals van kinderdagverblijven om activiteiten te organiseren met voldoende gevarieerd beweegaanbod. - Bestaand: Continueren aandacht voor gezonde voeding en voldoende beweging middels JOGG-aanpak, bijvoorbeeld door campagnes zoals de 7 dagen water challenge. - Bestaand / deels nieuw: Continueren inzet buurtsportcoaches binnen het KDV en Primair Onderwijs. Verkennen aansluiting bij nieuwe onderwijsvisie van het onderwijs in de gemeente Putten, met specifieke aandacht voor de overgang van basis naar voortgezet onderwijs (life event). - Bestaand / deels nieuw: Informeren ouders via consultatiebureau en onderwijs over belang voldoende spelen en bewegen. - Nieuw: Inspelen op landelijke ontwikkelingen zoals School en omgeving (Rijke schooldag). 	
Jongeren tot en met 18 jaar	
<ul style="list-style-type: none"> - Bestaand / deels nieuw: Vergroten sport binnen het middelbaar onderwijs door nieuwe sportactiviteiten te ontwikkelen in samenwerking met de sportverenigingen. - Bestaand: Openstellen trainingen bij sportaanbieders speciaal voor niet-leden. - Nieuw: aandacht voor het stoppen van jongeren, vanwege verschillende redenen (life-event). 	
(Jong)volwassenen en ouderen (18+)	
<ul style="list-style-type: none"> - Bestaand / deels nieuw: Inzet van buurtsportcoaches voor het stimuleren/aanjagen van activiteiten bij lokale sportaanbieders die aansluiten bij specifieke levensfase (bijvoorbeeld e-bike cursus voor senioren). - Nieuw: het stimuleren van specifieke initiatieven voor het in beweging brengen en houden van ouderen. 	

Beweegloket
<ul style="list-style-type: none"> - Nieuw: Ontwikkelen, faciliteren en promoten fysiek en virtueel beweegloket waar alle expertise op het gebied van sport en bewegen wordt samengebracht en dat toegankelijk is voor iedere inwoner van Putten. Dit platform geeft alle inwoners de kans om geïnformeerd te worden over de sport- en beweegmogelijkheden in de gemeente Putten.
Overall activiteiten thema 2
<ul style="list-style-type: none"> - Bestaand / deels nieuw: Continu monitoren inzet buurtsportcoaches om de inspanningen binnen de gemeente Putten optimaal te benutten. - Nieuw: Ontwikkelen van producten die op een laagdrempelige manier de mogelijkheid bieden om nieuwe sporten uit te proberen (middels bijv. een knipkaart). - Nieuw: Onderzoeken inzet van digitale middelen gericht op aanzetten tot bewegen en sporten. - Nieuw: Onderzoeken bij verschillende levensfasen of er behoefte is aan een sport- en beweegaanbod om kennis te maken met sporten, bijvoorbeeld direct na school- of werktijd voor jong(volwassenen) en ouderen.

6.4. Verbindingen

Verbinding andere thema's

De vier thema's zijn onderling nauw met elkaar verbonden. Een voorbeeld met betrekking tot het thema 2 'Een sterk aanbod voor sportieve en gezonde inwoners':

- Het te ontwikkelen Beweegloket wordt breed toegankelijk voor alle inwoners van de gemeente Putten, die vragen hebben of informatie zoeken over het sporten en bewegen. Extra aandacht zal daarbij uitgaan naar specifieke doelgroepen (thema 1) zoals bijvoorbeeld mensen met een auditieve, visuele, motorische, verstandelijke, psychosociale of chronische beperking. Ook mensen met ernstig overgewicht kunnen bij het beweegloket terecht. Dit sluit aan bij de implementatie van Welzijn op Recept binnen de gemeente.

Verbinding met andere beleidsontwikkelingen en samenwerkingsverbanden

Voor dit thema is er een nadrukkelijke verbinding met de beleidsvelden volksgezondheid en preventie. Het gaat zowel om verbindingen op beleidsniveau als op uitvoeringsniveau. Te denken valt aan bijvoorbeeld:

- Het bevorderen van een gezonde en actieve leefstijl maakt ook onderdeel uit van het gezondheidsbeleid van de gemeente Putten. Sommige activiteiten zoals benoemd in de sport- en beweegnota krijgen uitvoering via het gezondheidsbeleid. Zoals bijvoorbeeld JOGG of 'Opgroeien in een Kansrijke omgeving' (OKO) met specifieke aandacht voor de scholieren.
- Betrokkenen worden gewezen op bestaande stimuleringsregelingen en/of tijdelijke regelingen zoals het sportakkoord of de subsidieregeling 'Voor Elkaar' die

inwonersinitiatieven stimuleert die meer ontmoeting voor eenzame ouderen creëren. Waardoor inwoners vanuit eigen kracht en verantwoordelijkheid omzien naar elkaar.

- Samenwerking met specifieke leeftijdsgebonden organisaties, zoals kerken, het onderwijs en Putten voor Elkaar om de doelgroep te bereiken en/of informeren.

Verbinding met rijksbeleid

Dit thema linkt aan de ambitie van het rijk dat in 2040 75% van de Nederlanders aan de beweegrichtlijnen voldoen.

7. Thema 3: Vitale en sterke sportverenigingen

7.1. Inleiding

Putten kent een actief verenigingsleven, die met elkaar een divers aanbod verzorgen. Het meeste sport- en beweegaanbod wordt door vrijwilligers georganiseerd en verzorgd. Sportverenigingen leveren daarmee een belangrijke bijdrage aan het sociale domein van de gemeente Putten. Vitale en sterke sportverenigingen zijn daarvoor van belang.

Een vitale en sterke sportvereniging is organisatorisch krachtig en oriënteert zich sterk maatschappelijk. Een vereniging is organisatorisch krachtig wanneer de basis van de volgende vijf criteria in orde zijn: beleid, leden, kader (zoals bestuur, trainer en coaches), accommodatie en financiën. Bij een sterk maatschappelijk georganiseerde vereniging is er sprake van een open cultuur, ondernemerszin, vraaggerichtheid, maatschappelijke betrokkenheid en is de blik gericht op samenwerking. Om deze rol op te pakken moeten verenigingen organisatorisch krachtig zijn.

Als de lokale stakeholders mogen dromen over de toekomst van het sport en bewegen voor dit thema, dan zou Putten er over 10 jaar als volgt uit komen te zien:

De droom voor Putten over 10 jaar

Over tien jaar zijn de clubs vitaal, maatschappelijk betrokken en zorgen ze voor een gezonde sportomgeving. Er bestaat een divers sportaanbod door verschillende samenwerkingen in en buiten Putten. Er heerst binnen de sportverenigingen een veilig sportklimaat waar iedereen zich thuis voelt. Door de maatschappelijke positie van de sportverenigingen wil en kan iedere inwoner van Putten een vrijwillige bijdrage leveren aan de sportverenigingen.

7.2. Ambitie

Putten heeft krachtige sportverenigingen die toekomstbestendig zijn, zich richten op hun eigen doelgroep(en) en daarbij bovendien maatschappelijk betrokken en actief zijn.

7.3. Zo gaan we om met dit thema

Het komen tot vitale en organisatorisch sterke sportverenigingen vormt de basis van dit thema. Van daaruit is er eventueel ook ruimte om een maatschappelijk rol naar buiten te vervullen, aansluitend bij de eigen wensen, passie en mogelijkheden van de sportverenigingen.

Bij dit beleidsthema staan activiteiten opgenomen die al worden uitgevoerd en activiteiten die nog worden ontwikkeld. De opsommingen zijn niet volledig en vaststaand, maar zijn wel richtinggevend voor de uitvoeringsagenda.

VITALE EN STERKE SPORTVERENIGINGEN		
SPEERPUNTEN		
Versterken sportverenigingen	Maatschappelijk betrokken sportverenigingen	Gezonde sportomgeving
ZO GAAN WE OM MET DIT THEMA		
Versterken sportverenigingen		
<ul style="list-style-type: none"> - Bestaand / deels nieuw: Organiseren kennisbijeenkomsten of trainingen ten behoeve van het kader van sportverenigingen in samenwerking met Servicepunt Vrijwillige inzet. Bijvoorbeeld over thema's als het behouden en werven van vrijwilligers. - Bestaand / deels nieuw: Ondersteunen van de trainers, bijvoorbeeld via clubkadercoaching²⁰ door Actief Putten. - Bestaand / deels nieuw: Stimuleren/borgen van aanpak Veilige sportklimaat bij alle sportverenigingen²¹. - Nieuw: Onderzoeken gewenstheid en haalbaarheid van de inzet van een sportpark- en/of verenigingsmanager, ter versterking van de organisaties. - Nieuw: in beeld brengen van vitaliteit van huidige sportverenigingen. 		
Maatschappelijk betrokken sportverenigingen		
<ul style="list-style-type: none"> - Bestaand / deels nieuw: Up-to-date houden en doorontwikkelen overzicht aanbod sportvereniging. - Bestaand: Verzorgen van verbindingen met ondersteuningstrajecten van sportbonden. - Bestaand / deels nieuw: Ontwikkelen en organiseren van sportactiviteiten gericht op specifieke doelgroepen, zie ook thema 1 en 2. - Bestaand / deels nieuw: Ondersteuning en facilitering van sportverenigingen die zich meer maatschappelijk willen oriënteren via Open Club coördinator. - Nieuw: onderzoeken uitbreidingsmogelijkheden van de Open Club regeling voor commerciële en/of andersoortige sportaanbieders. 		
Gezonde sportomgeving		
<ul style="list-style-type: none"> - Bestaand / deels nieuw: Continueren en uitbreiden JOGG-interventies binnen sportverenigingen (Team Fit). Het gaat dan om onder andere gezonde sportkantine, rookvrije sportaccommodaties en het minderen van alcoholgebruik. 		

²⁰ Een clubkadercoach, vaak een buurtsportcoach of andere sportprofessional, helpt een sportclub bij het opzetten, uitvoeren en borgen van structurele trainersbegeleiding.

²¹ Meer info: <https://centrumveiligesport.nl/preventie/tools-en-informatie/high5-stappenplan-tool>

7.4. Verbindingen

Verbinding andere thema's

De vier thema's zijn onderling nauw met elkaar verbonden. Enkele voorbeelden met betrekking tot het thema 'Vitale en sterke sportverenigingen':

- Maatschappelijke activiteiten zijn vaak gericht op specifieke doelgroepen, zoals benoemd bij thema 1 en 2. Deze activiteiten/ specifieke projecten kunnen alleen starten als de organisatie en structuur van de sportvereniging op orde is.
- Voor een toekomstbestendige sportverenigingen is het van belang om in te spelen op actuele trends en ontwikkelingen. Georganiseerd sporten via een lidmaatschap van een sportvereniging krijgt de afgelopen jaren steeds meer concurrentie van flexibel sporten. Mensen sporten vaker individueel, in zelfgeformde groepen, bij commerciële aanbieders en op niet-traditionele locaties. Het is voor sportverenigingen een uitdaging om (nieuwe) leden van alle leeftijden (thema 2) aan zich te binden.

Verbinding met andere beleidsontwikkelingen en samenwerkingsverbanden

De organisatiekracht van de vrijwilligersorganisaties in Putten is in orde. Dit geldt ook voor de sportverenigingen, waarvan een aanzienlijk deel er al voor open staat om op een breder front maatschappelijk actief te zijn. Uiteraard passend binnen hun wensen, behoeften en mogelijkheden. De sportverenigingen ontwikkelen zich daardoor tot belangrijke partners in het brede sociale domein. Daarbij moet telkens de vraag worden gesteld of de verenigingen vitaal genoeg zijn en voldoende toegerust om in te kunnen (blijven) spelen op de steeds veranderende maatschappij, waarin van hen wordt verwacht dat ze openstaan voor vernieuwing en inspelen op nieuwe behoeften.

Het is van belang rekening te houden met het beeld van de sportverenigingen zelf over hun maatschappelijke positie. Vernieuwingen dienen daarom dan ook niet top-down aangeboden te moeten worden. Maar vanuit samenwerking moet het bottom-up gestimuleerd worden. Een mooi voorbeeld hierin is de doorontwikkeling van de Open Club subsidie.

Verbinding met rijksbeleid

Het versterken van de sportverenigingen is ook een belangrijk aandachtspunt binnen het rijksbeleid. Dat komt terug in de ambitie 'Vitale sportsector behouden en ontwikkelen', de wens om de sport (verder) te professionaliseren en de inzet op een veilige en integere sport(omgeving).

8. Thema 4: (Sport)faciliteiten geven aanzet tot sport en bewegen

8.1. Inleiding

Om een leven lang verantwoord te kunnen (blijven) sporten en bewegen is een functionele, goede, toekomstbestendige en dus duurzame sportinfrastructuur nodig. Deze sportinfrastructuur draagt ook bij aan het totale voorzieningenniveau van de gemeente.

Het gaat bij sportfaciliteiten niet alleen om (multifunctionele) sportvelden, zwembaden, sporthallen en clubhuizen, maar ook om openbare ruimtes en het openbaar groen in en om Putten. Een beweegvriendelijke omgeving faciliteert, stimuleert en daagt inwoners uit om (meer) te (gaan) bewegen, spelen en/of sporten. Sporten in de breedste zin van het woord gaat niet zonder adequate sportvoorzieningen.

Als de lokale stakeholders mogen dromen over de toekomst van het sport en bewegen voor dit thema, dan zou Putten er over 10 jaar als volgt uit komen te zien:

De droom voor Putten over 10 jaar

Over tien jaar zijn er in Putten multifunctionele toekomstbestendige en duurzame accommodaties waar iedere inwoner in Putten gebruik van kan maken. De accommodaties beschikken over voldoende capaciteit voor verenigingen en andere organisaties om de verschillende doelgroepen in Putten te bedienen. Door een goede samenwerking tussen de sportverenigingen en de gemeente is het onderhoud uitstekend georganiseerd.

8.2. Ambities

- In Putten hebben we de beschikking over sportaccommodaties die kwalitatief op orde zijn, toekomstbestendig en ze dragen bij aan de ambitie van verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed.
- Putten beschikt over duurzame sportaccommodaties waar naast meerdere sportactiviteiten ook andere activiteiten kunnen plaatsvinden met als resultaat een breder en intensiever gebruik.
- De openbare ruimte is gericht op en geeft aanzet tot sport en bewegen.

8.3. Zo gaan we om met dit thema

De opsommingen zijn niet volledig en vaststaand, maar zijn wel richtinggevend voor de uitvoeringsagenda.

SPORTFACILITEITEN GEVEN AANZET TOT SPORT EN BEWEGEN

SPEERPUNTEN

Sportaccommodaties

Duurzaamheid

Beweegvriendelijke omgeving

ZO GAAN WE OM MET DIT THEMA

Sportaccommodaties

- Bestaand / deels nieuw: Opstellen en uitvoering geven aan een nieuw investeringsprogramma sportaccommodaties.
- Bestaand / deels nieuw: Faciliteren en stimuleren van waar mogelijk het multifunctioneel gebruik van sportaccommodaties met ruimere openingstijden.
- Bestaand / deels nieuw: Zorgdragen voor duidelijkheid als het gaat om rollen, taken en verantwoordelijkheden van de gemeente en sportverenigingen m.b.t. exploitatie, beheer en onderhoud van onze sportaccommodaties.
- Bestaand / deels nieuw: het in kaart brengen of de sportaccommodaties voor iedereen toegankelijk en bereikbaar zijn.

Duurzaamheid

- Bestaand: Bijhouden ontwikkelingen rondom kunstgras. Bij de aanleg of renovatie van kunstgrasvelden volgen we de landelijke richtlijnen zoals die door het ministerie van VWS en het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu zijn opgesteld.
- Bestaand / deels nieuw: De gemeente stimuleert om een bijdrage te leveren aan het klimaat-akkoord en de gestelde (wettelijke) doelen.
- Nieuw: Opstellen van een routekaart Verduurzaming Sportaccommodaties.
- Nieuw: Bij de aanleg/ bouw van nieuwe gemeentelijke sportvoorzieningen worden de minimale eisen van het bouwbesluit gevolgd. De toepassing van hogere duurzaamheidsambities worden per casus afgewogen.

Beweegvriendelijke omgeving

- Bestaand / deels nieuw: Bewegen in de openbare ruimte krijgt een nadrukkelijke plek in de omgevingsvisie. Daarbij wordt gestreefd naar een leefomgeving waarin inwoners van alle leeftijden worden uitgenodigd tot bewegen en ontmoeten.
- Nieuw: Onderzoeken van de mogelijkheden om meer te sporten en bewegen in de openbare ruimte. Door bijvoorbeeld samen met de buurgemeenten het routenetwerk (wandel, fiets, mtb) daar waar mogelijk te verbeteren.
- Bestaand / deels nieuw: Stimuleren en faciliteren van het organiseren van sport en beweeg-activiteiten voor en door bewoners in een beweegvriendelijke omgeving in de buurt.

8.4. Verbindingen

Verbinding andere thema's

De vier thema's zijn onderling nauw met elkaar verbonden. Het thema 'Sportfaciliteiten geven aanzet tot sport en bewegen' is vooral ondersteunend aan de andere drie thema's. Ondanks de groei van het sport en bewegen in de openbare ruimte blijven de 'traditionele' sportaccommodaties belangrijk om de sportvraag te faciliteren. Sport en bewegen kan niet zonder (kwalitatieve) sportaccommodaties. Sportaccommodatie zijn daarmee een onmisbaar instrument om de doelstellingen van de sportaanbieders, inwoners, maatschappelijke partners én van de gemeente te kunnen behalen.

Verbinding met andere beleidsontwikkelingen en samenwerkingsverbanden

Voor dit thema is er meer dan bij de andere thema's een actieve verbinding met beleidsterreinen die niet onder het brede sociale domein vallen. Onder andere het fysieke domein en de veilige leefomgeving. Te denken valt aan bijvoorbeeld:

- Voor een optimale inrichting van de openbare ruimte om te kunnen sporten en bewegen is een verbinding met de Omgevingsvisie Putten 2040 van belang, om tegenstellingen te voorkomen of om kansen te benutten. De Omgevingsvisie bepaald op hoofdlijnen de mogelijkheden voor zowel het wonen en werken in Putten, als ook het recreëren in een gezond en veilig leefklimaat.
- Een sociaal en fysiek veilige leefomgeving draagt bij aan beweging, ontmoeting en sociale cohesie. In een sociaal veilige leefomgeving kan worden bewogen zonder angst voor overlast, criminaliteit en/of bedreigingen.
- Putten heeft de ambitie om in 2050 een klimaat neutrale gemeente te zijn. Samen met 7 gemeenten op de Noord-Veluwe is een (regionale) routekaart opgesteld hoe deze ambitie te realiseren. Hier is (nog) geen specifieke aandacht voor de maatschappelijk vastgoed zoals de sportaccommodaties.

9. Prestatie- en Effectindicatoren

Deze sport- en beweegnota gecombineerd met de tweejaarlijkse uitvoeringsagenda, die samen met een lokale sport- en beweegcoalitie wordt vormgegeven en uitgevoerd, geeft ruimte voor verschillende initiatieven. Het gaat daarbij niet alleen om activiteiten, die gefaciliteerd worden door de gemeente. Samen met de lokale sport- en beweegcoalitie wil de gemeente wel graag monitoren wat er op het gebied van sport en bewegen wordt gedaan. Worden bijvoorbeeld de doelen en ambities behaald? Worden de goede interventies ingezet?

Monitoring en sturing is een belangrijk instrument binnen de uitvoeringsagenda om het effect en de voortgang van het sport- en beweegbeleid te volgen. Daarbij dient ook aandacht te worden besteed aan de verbinding met de doelstellingen van andere beleidsterreinen. Te denken valt aan het vaststellen aan welke andere doelen sport en bewegen een bijdrage levert. Hiervoor wordt bij de omschrijving van de thema's al een eerste voorzet gedaan. Daarnaast kan de vraag worden gesteld wanneer "we" (de gemeente en lokale partners) tevreden zijn over de inzet van sport en bewegen voor de (andere) doelstellingen, hoe dat inzichtelijk kan worden gemaakt (welke indicatoren worden gehanteerd) en welk tijdsbestek is realistisch? Het ontwikkelen van deze prestatie- en effectindicatoren wordt onderdeel van de eerste uitvoeringsagenda. Waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van bestaande onderzoeken, zoals van de GGD.

10. Organisatie en financiën

10.1. Uitvoeringsagenda

Samen met een lokale sport- en beweegcoalitie wordt de sport- en beweegnota tweejaarlijks vertaald naar een uitvoeringsagenda. Bij het opstellen van de uitvoeringsagenda wordt rekening gehouden met landelijke en lokale ontwikkelingen, zoals het Lokale Sportakkoord.

De lokale sport- en beweegcoalitie wordt gevormd door partners uit de sport (zoals de Puttense Sport Federatie, sportstichtingen/-verenigingen en commerciële sportaanbieders), maatschappelijke partners (zoals Putten voor Elkaar en zorgprofessionals) en de gemeente. Samen met deze lokale sport- en beweegcoalitie wordt ook de voortgang van de uitvoeringsagenda gemonitord. Op onderdelen zal bezien worden hoe inwoners en/of vertegenwoordigers van specifieke doelgroepen aan de voorkant betrokken kunnen worden.

Er wordt onderzocht in hoeverre het wenselijk en/of werkbaar is om de werkgroep Lokale Sportakkoord en de coalitie te integreren.

10.2. Rol- en taakverdeling gemeente en Putten voor Elkaar

Rol gemeente Putten

Voldoende sporten en bewegen is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de inwoner, de sportaanbieders en de gemeente. De gemeente vervult hierin een faciliterende en stimulerende rol omdat sporten en bewegen van groot maatschappelijk belang is. Vandaar ook dit nieuwe sport- en beweegbeleid. Verbinden, stimuleren en faciliteren zijn de rollen die de gemeente voor zich ziet bij het nieuwe sportbeleid.

- **Verbinden**

Er zijn al veel voorzieningen, verenigingen, activiteiten en programma's. De gemeente wil de verbinding tussen alle betrokken partijen vergroten. Denk aan verbinding van maatschappelijke organisaties met verenigingen om specifieke doelgroepen te bereiken, samenwerking tussen verenigingen en aanbieders onderling, of het verbinden van zorg en sport. Dit wordt onder andere geconcretiseerd door het samenstellen van een lokale sport- en beweegcoalitie.

- **Stimuleren**

Veel inwoners redden zich, hebben plezier in sporten en bewegen en organiseren zichzelf. Er zijn ook doelgroepen die extra hulp nodig hebben. Onder die doelgroepen wil de gemeente deelname aan sport en bewegen extra stimuleren. Anderzijds stimuleert en ondersteunt de gemeente sportaanbieders om hun aanbod op die doelgroepen af te stemmen.

- **Faciliteren**

De gemeente faciliteert door samen met de sportaanbieders de sportvoorzieningen in stand te houden en op meer indirecte wijze kennis en capaciteit beschikbaar te stellen. Door een

beweegvriendelijke inrichting van de openbare ruimte en door het scheppen van voorwaarden zoals via het subsidie- en tarievenbeleid.

Rol Putten voor Elkaar (Actief Putten)

De uitvoering van het sport- en beweegbeleid wordt voor een groot deel belegd bij Putten voor Elkaar (Actief Putten). De buurtsportcoaches van Actief Putten werken momenteel in de domeinen Sport, gezondheid en Onderwijs. Ze maken daarbij verbindingen en samenwerkingen tussen diverse partijen mogelijk, met als doel een gezonde en actieve samenleving in de gemeente Putten.

De buurtsportcoaches maken sinds 2012 deel uit van het preventieve voorveld in de gemeente Putten. Zo vervullen ze onder andere taken op het gebied van:

- JOGG - Gezonde jeugd, gezonde toekomst
- Bewegingsonderwijs kinderopvang
- Bewegingsonderwijs primair onderwijs
- Sport- en beweegstimulering voor verschillende doelgroepen
- Inclusief sporten
- Verenigingsondersteuning
- Open Club

Bij sport- en beweegstimulering maakt Actief Putten steeds vaker de verbinding met de actuele maatschappelijke thema's die spelen binnen de gemeente Putten. Te denken valt aan eenzaamheid, de leefbaarheid in wijken en buurten en arbeidsparticipatie. De buurtsportcoaches leveren daarmee een bijdragen aan het behalen van zowel gemeentelijke doelen, als doelen van (maatschappelijke) partners. De komende vier jaar blijft Actief Putten, als onderdeel van Putten voor Elkaar, uitvoering geven aan de ambities van dit sport- en beweegbeleid.

10.3. Regionale samenwerking

Naast de samenwerking met vele lokale partners, werkt de gemeente Putten al vele jaren samen met de gemeenten van de Noord-Veluwe op het gebied van sport. Deze samenwerking richt zich vooral op gemeenschappelijkheden. De onderwerpen waarop wordt samengewerkt zijn opgenomen in de Regionale samenwerkingsagenda Sport en Bewegen Noord-Veluwe 2020 –2023.

De volgende onderwerpen zijn opgenomen in deze samenwerkingsagenda:

- Voortbouwen op wat goed gaat
  - JOGG – Jongeren op gezond gewicht
  - Regio-coördinatie inclusief sporten en bewegen (Uniek Sporten)
  - Routenetwerk op de Veluwe
- Bundelen gezamenlijke ambities
  - Kerngroepen: co-creatie van beleid
  - Koppeling lokaal preventie akkoord
  - Open clubs, open sportparken

- Duurzame sportinfrastructuur
- Evenementen en side-events
- Afstemmen en efficiëntie vergroten
  - Sportvoorzieningen
  - Buurtsportcoaches
- Benutten van de kracht van de regio

De regionale samenwerkingsagenda is een dynamisch document, waar altijd onderwerpen aan toegevoegd kunnen worden. De samenwerkingsagenda dient als leidraad voor de bespreking en afstemming tussen de gemeenten over diverse ontwikkelingen.

10.4. Financiën

Onderstaand tabel geeft inzicht in de huidige beschikbare financiële middelen voor de uitvoering van het sport- en beweegbeleid. Het gaat om zowel echt sport- en beweegbudget, als budget vanuit andere beleidsvelden ten behoeve van sport en bewegen. Beide financiële stromen liggen vast in de begroting.

Er wordt een financiële paragraaf toegevoegd aan de uitvoeringsagenda, waarin de benodigde financiële middelen worden weergegeven. Er wordt gebruik gemaakt van de bestaande sport- en sociaal domein budgetten en landelijke stimuleringsbudgetten.

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Subsidies				
Ledensubsidie sportverenigingen	45.000	45.000	45.000	45.000
Open Club subsidie	150.000	150.000	150.000	150.000
Exploitatiebijdrage buitensportvelden	60.000	60.000	60.000	60.000
Subsidie Badhuur Triton	33.000	33.000	33.000	33.000
Bijdrage St. Binnensport Putten	152.500	152.500	152.500	152.500
	€ 440.500	€ 440.500	€ 440.500	€ 440.500
Buurt- en combinatiefuncties				
Buurt-Sport-coaches (sport)	330.000	330.000	330.000	330.000
Buurt-Sport-coaches (gezondheid)	34.500	34.500	34.500	34.500
Buurt-Sport-coaches (participatie)	9.000	9.000	9.000	9.000
	€ 373.500	€ 373.500	€ 373.500	€ 373.500
Overig				
Bijdrage Jeugd Sport- en cultuurfonds	20.000	20.000	20.000	20.000
	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000

Toelichting subsidies

Voor de uitvoering van het sport- en beweegbeleid worden diverse middelen ingezet. Eén van de middelen die we hiervoor inzetten zijn de diverse subsidieregelingen.

- Ledensubsidie sportverenigingen: De gemeente wil een actieve en gezonde leefstijl stimuleren onder haar inwoners. Daarbij wordt extra waarde gehecht aan het bevorderen van regelmatige sportdeelname van jongeren in georganiseerd verband. Met de ledensubsidie voor sportverenigingen wil de gemeente een bijdragen leveren aan de kosten voor het sporten voor de jeugd van Putten in georganiseerd verband. De gemeente stimuleert middels deze subsidie dat jeugd zich bindt aan een sportvereniging en dat de sportvereniging zich tevens openstelt voor sporters met een beperking.
- Open Club subsidie: De Open Club subsidie betreft een stimuleringssubsidie waar resultaatgericht werken aan maatschappelijke opgave(s) door verenigingen van de Open Club de focus is. Daarvoor heeft de gemeente vier pijlers benoemd: participatie, preventie, evenementen en sportstimulering. Deze pijlers sluiten naadloos aan bij de ambities en thema's van dit sportbeleid.

Deze subsidie vorm wordt jaarlijks doorontwikkeld. Hiervoor is in 2020 een werkgroep opgestart. De Puttense Sport Federatie (PSF), Putten voor Elkaar en de gemeente zijn hierin vertegenwoordigd. Eén van de aandachtspunten is hoe de regeldruk tot een minimum kan worden beperkt voor verenigingen.

- Exploatiebijdrage buitensportvelden: Sportverenigingen hebben een belangrijke rol in de samenleving. De gemeente vindt het daarom van belang dat de Puttense inwoners buiten kunnen sporten op voldoende kwalitatieve sportaccommodaties. Met deze subsidie wordt jaarlijks een bijdrage aan sportverenigingen verstrekt ter tegemoetkoming in de exploitatiekosten van de buitensportvelden. Dit om de Puttense sportvoorzieningen kwalitatief op orde te houden, maar ook zodat de kosten voor het sporten zo laag mogelijk kunnen blijven.
- Subsidie Badhuur Triton: In 2005 is in een overeenkomst tussen het Bosbad, Triton en de gemeente Putten geregeld dat Triton voor de badhuur een tarief betaalt dat gelijk staat aan de huur van een sporthal en dat de gemeente dit bedrag middels subsidie marktconform aanvult. De gemeente draagt voor een maximum van 450 uur aan badhuur deels bij aan de kosten voor Triton.
- Bijdrage Stichting Binnensport Putten: Op 7 september 2000 nam de gemeenteraad van Putten het besluit om het beheer en de exploitatie van sporthal Putter Eng en De Meeuwen onder te brengen bij Stichting Binnensport Putten (SBP). In het kader van algemeen belang besloot de gemeente een subsidie te verstrekken. Deze subsidie kent een tweetal componenten. Een jaarlijkse bijdrage van ten behoeve van het uitvoeren van groot onderhoud aan de sporthallen, conform het Meerjaren Onderhouds Plan. En een jaarlijkse bijdrage voor de algehele exploitatie. Hierdoor is de stichting in staat om maatschappelijke huurtarieven door te berekenen aan de Puttense sportverenigingen.

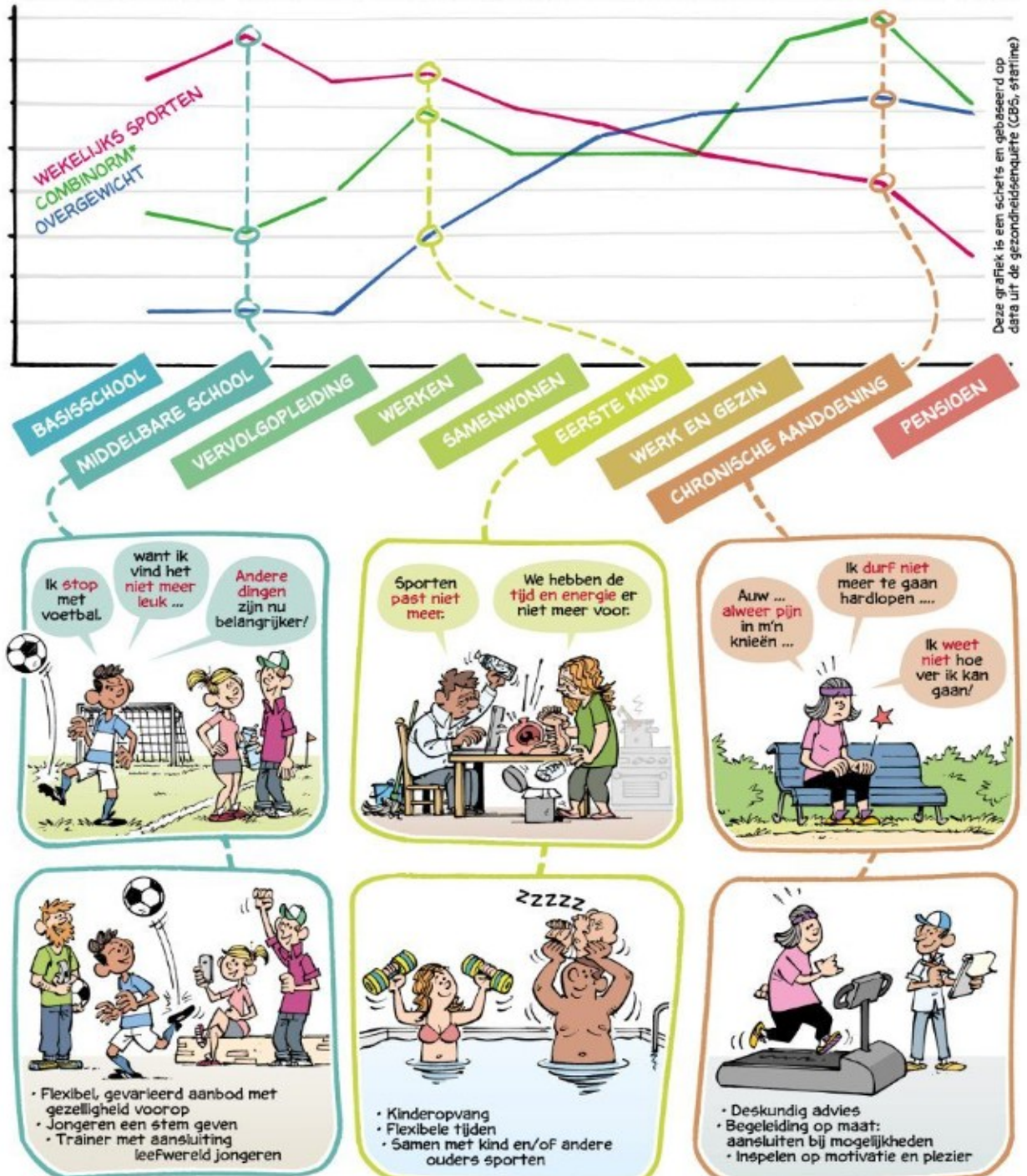

Bijlage 1 Life-events

SPEEL IN OP LIFE EVENTS

Life events markeren de overgang van de ene naar de andere levensfase en bepalen voor een groot deel de structuur van iemands leven. Iedereen kent bijvoorbeeld de veranderingen tijdens de **MIDDELBARE SCHOOLTIJD**, bij het krijgen van een **EERSTE KIND** en bij het ontstaan van een **CHRONISCHE AANDOENING**. Deze gebeurtenissen hebben invloed op het **SPORT-** en **BEWEEGGEDRAG** en/of het **(OVER)GEWICHT** van mensen. Door als gemeente of sportaanbieder gericht in te spelen op deze life events, stimuleer je mensen hun leven lang actief en fit te zijn.

* De combinorm is verschillend voor jongeren, volwassenen en ouderen. De reden is dat activiteiten meer energie kosten wanneer de leeftijd toeneemt.